

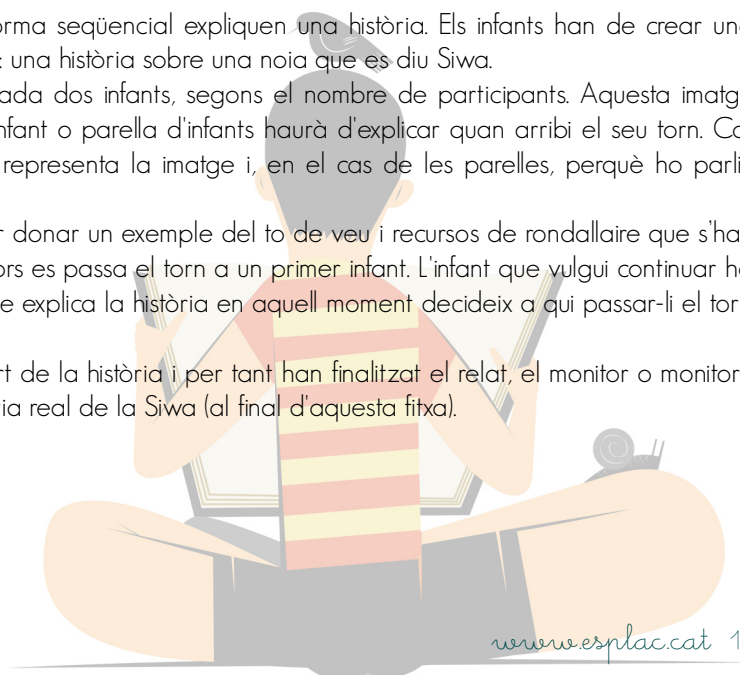
4. un conte modern

Les petjades a la sorra no es fan si ens quedem asseguts i assegudes!

Temes	Discriminació Educació i lleure Violència
Objectius	- Introduir el tema del treball infantil i l'esclavitud moderna - Promoure l'escolta activa - Presentar la Cort Europea dels Drets Humans (CEDH) - per a adolescents i joves
Edat recomanada	8-13 anys
Nombre de participants	5-15 infants
Durada	60 minuts
Espai recomanat	Exterior
Materials	- Còpies de la versió de fàcil lectura de la Convenció dels Drets dels Infants (www.esplac.cat > Recursos Pedagògics > Drets dels Infants > Convencions > Convenció dels Drets dels Infants RESUMIDA o http://www.amnistiacatalunya.org/edu/ > documents > La Convenció sobre els Drets de l'Infant > Text resumit de la Convenció) - Còpies de la seqüència de dibuixos que explica la història (http://www.eycb.coe.int/compasito/ > 16. Modern Fairytale > Download in PDF format > pàg 116)

Desenvolupament

- Es tracta d'una activitat de debat a partir d'un conte.
- Es mostren 9 imatges que col·locades de forma seqüencial expliquen una història. Els infants han de crear una història entre tots a partir d'aquestes imatges: una història sobre una noia que es diu Siwa.
- Es distribueix una imatge per infant o per cada dos infants, segons el nombre de participants. Aquesta imatge representa la part de la història que cada infant o parella d'infants haurà d'explicar quan arribi el seu torn. Cal donar temps als infants perquè pensin què representa la imatge i, en el cas de les parelles, perquè ho parlin plegats.
- El monitor o monitora comença la història per donar un exemple del to de veu i recursos de rondallaire que s'han de fer servir. Els infants seuen en cercle. Llavors es passa el torn a un primer infant. L'infant que vulgui continuar ha d'aixecar la mà; si n'hi ha diversos, l'infant que explica la història en aquell moment decideix a qui passar-li el torn de paraula.
- Quan tots els infants han explicat la seva part de la història i per tant han finalitzat el relat, el monitor o monitora llegeix una altra versió de la història: la història real de la Siwa (al final d'aquesta fitxa).

Reflexió

- Quan l'activitat hagi finalitzat, reflexioneu amb els infants a partir de preguntes com ara:
 - En què heu basat la vostra història? Les imatges us han recordat alguna cosa que hàgiu viscut o sentit?
 - S'assemblava la vostra història basada en les imatges a la història real?
 - Què penseu de la història de la Siwa? Com us heu sentit?
 - Teniu cap pregunta sobre la història de la Siwa?
- Parleu sobre el treball infantil i formes modernes d'esclavitud a partir de preguntes com ara:
 - Què és un esclau?
 - De quina manera s'assembla la situació de la Siwa a l'esclavitud?
 - Creus que la història de la Siwa podria passar aquí a Catalunya o al nostre poble? Coneixeu cap situació com aquesta?
 - Creieu que avui en dia encara hi ha esclaus?
- Doneu als infants còpies de la versió de fàcil lectura de la Convenció dels Drets dels Infants (CDI). Relacioneu la història de la Siwa amb els Drets dels Infants. Si us interessa, també es pot fer la mateixa tasca amb la Declaració Universal dels Drets Humans.
 - Què els succeeix als infants que són forçats a treballar?
 - Com afecta això els seus drets (com a infants i com a humans)? Podeu anomenar els drets de la Siwa reflectits a la CDI que es van incomplir?
 - Com protegeix la CDI els Drets dels Infants?
 - Hi ha altres documents que també ofereixin protecció als infants? (vegeu annex al final).

Suggeriments per donar continuïtat a l'activitat

- Una activitat d'aquesta mena que tracta sobre un tema tan dur, és millor que vagi acompanyada d'una altra que aportï una visió més positiva de la situació dels Drets dels Infants. L'activitat número 5 que proposarem el mes vinent, pot ser una bona opció. També us recomanem "Posem els drets a la participació al mapa. On comencen els Drets dels Infants?... a petits llocs prop de casa nostra!". Podeu trobar aquesta activitat al "Terçer Segona, núm. 20 - 2n semestre de 2008; recordeu que també el podeu descarregar en format electrònic al web d'Esplac (publicacions).

Idees per a l'acció

- Demaneu als infants que esbrinin quines són les lleis de Catalunya i Espanya que protegeixen els infants contra el treball. Quan poden treballar de forma legal? Els infants estan protegits contra alguns tipus de feines en concret?
- Els infants poden crear una enquesta per tal de saber més sobre quan treballen i quins tipus de treball fan els infants a casa. Treballar per i amb la família es pot considerar treball infantil (p.ex. Cuidar dels germans i germanes més petits, les feines de casa, ajudar els pares a la seva feina)? Els nois i les noies contribueixen de la mateixa manera a ajudar les seves famílies?
- Planegeu una campanya amb els infants per tal de combatre el treball infantil i el tràfic de persones, un tema amb què els infants pot ser que no estiguin familiaritzats, però que els pot interessar.

Suggeriments per als monitors i les monitores

- Per tal d'organitzar el torn de paraula quan els infants creen la seva versió del conte, es pot escollir un objecte qualsevol que sigui l'indicador de qui pot parlar: només ho pot fer aquell o aquella qui el té a les seves mans.
- Pot ser que els infants necessitin ajuda per tal d'explicar la història a partir de les imatges. Es podria guiar la història perquè s'apropi a la història real, si el monitor/a participa en el grup dels qui expliquen la història a partir d'una imatge. Cal tenir en compte que poden tenir dificultat a l'hora d'endregar les imatges en la mateixa seqüència de la història real.
- Cal tenir clar quin és el concepte de "tràfic de persones" ja que és possible que s'hagi d'aclarir als infants.
- Cal estar preparat per tal de respondre preguntes dels infants sobre la història de la Siwa, que poden resultar sorprenents o tristes per a molts dels altres infants. Si es planteja en alguna de les seves intervencions el punt sobre què caldria fer si ells i elles o altres es trobessin en una situació similar, és important destacar que els infants no poden assumir sols aquesta responsabilitat i que sempre haurien de comunicar-ho als seus referents adults (familiars, monitors i monitores, mestres, educadors i educadores, etc.). Aquests s'encarregaran de comunicar-ho a les autoritats competents, Serveis Socials principalment. Aquest organisme s'encarregarà de conèixer a fons les causes de la situació d'aquesta família o infant i li donarà els recursos necessaris per superar aquesta dificultat).
- La història de la Siwa està basada en un cas real que es va dur a la Cort Europea de Drets Humans (Siliadin v. France, Núm. 73316/01). La versió escrita de la història que adjuntem aquí de forma intencionada no menciona cap lloc d'origen de la Siwa (que provenia de Togo) o al país on va ser enviada (en la realitat, França); així es pretén evitar que es relacioni que la majoria dels infants amb qui es trafica provenen principalment d'Àfrica o un país no Europeu, o que França és l'únic país on succeeixen aquestes coses. Si es desitja, es pot canviar la història per tal de reflectir la situació al nostre país. De totes maneres, cal recordar que el tràfic de persones no succeeix només fora d'Europa, sinó que també es donen molts casos entre països europeus.
- Informeu-vos sobre altres formes de protecció contra el treball infantil, a més de la CDI (vegeu annex al final).
- Ajudeu els infants a diferenciar entre les tasques que fan per ajudar les seves famílies i el treball infantil inadequat. Relacioneu això amb el dret dels infants al descans, el lleure, l'educació i d'altres.
- Arreu del món, les noies tenen menys temps de descans i lleure, i s'espera d'elles que facin més tasques de forma no remunerada. Podeu analitzar la diferència que hi ha entre les expectatives que tenen els nois i les noies i relacionar-ho amb la igualtat de gènere. Per aprofundir en aquest tema recomanem la primera fitxa d'activitat d'aquest recurs pedagògic, "Hi havia una vegada. Què passa quan canvies el sexe als personatges d'una història coneguda?".

Adaptacions

- Per als infants més petits és recomanable numerar les imatges i mostrar-les en ordre perquè vegin la seqüència de les accions descrites quan les expliquin.
- Amb el grup de joves (a partir de 16), es pot fer servir una tira còmica del Consell d'Europa que tracta el mateix tema. Recomanem que els monitors i monitores el vegin prèviament per assegurar-ne l'adequació o no per al grup (<http://www.coe.int/t/DG2/TRAFFICKING/COMICS/> > Chapter #2- Fabia). Disponible només en anglès..
- Per aquest grup, igualment, es pot vincular la història a la Cort Europea dels Drets Humans a partir de preguntes com ara:
 - La Siwa i el seu advocat van portar el cas a la Cort Europea dels Drets Humans. Heu sentit mai a parlar d'aquesta Cort? A qui o què intentava canviar el cas de la Siwa?
 - Què va decidir la CEDH en el cas de la Siwa? Què va passar amb el resultat?
 - Ha signat Espanya la Convenció Europea dels Drets Humans?
 - Podeu, com a infants/joves, posar en pràctica aquesta Convenció? Què pot fer per vosaltres?

Informació complementària

- Tràfic de persones

El tràfic de persones és la versió moderna del tràfic d'esclaus. Els éssers humans es tracten com productes que es poden comprar i vendre i ser sotmesos a qualsevol forma d'explotació. El tràfic de persones és una violació dels drets humans i una ofensa contra la dignitat i integritat de tots els éssers humans.

Un infant víctima de tràfic és qualsevol persona de menys de 18 anys que és reclosa, transportada, traslladada, amagada o rebuda amb el propòsit de ser explotada, tant dins com fora d'un país. En alguns casos, es trafica amb infants arran d'enganyar-los i enganyar-les amb promeses com ara d'escolarització i de viatges; en altres casos, les famílies pobres els lliuren a canvi de recompenses econòmiques. El tràfic exposa els infants a tota mena d'abusos i els priva de tot un seguit de drets: el dret a preservar la seva identitat, el dret a créixer en una família, el dret a l'educació, a la salut, al descans, a jugar i al lleure i el dret a la integritat personal i a no ser sotmès a cap forma de violència.

Mentre els adults tenen el dret a treballar, els infants tenen el dret a una protecció especial de treball excessiu o perillós. Anar a l'escola es considera la "feina" principal dels infants. Tot i així, hi ha infants que han de treballar per ajudar la supervivència de les seves famílies, i tots els infants poden ajudar les seves famílies. Molts infants treballen a l'estiu per guanyar uns diners per a despeses personals, el que pot ser una experiència important a la seva vida amb una funció educativa important. Tot i així, els infants haurien de conèixer les lleis que els protegeixen contra l'abús i les activitats que són perilloses o nocives per a la seva salut. **La feina d'un infant no hauria d'interferir mai amb el seu dret a l'educació o al dret a descansar i jugar.**

A Europa, el tràfic d'infants té lloc en general per raons d'explotació sexual o treball forçat. Els infants amb qui es trafica són prostituits, forçats a casar-se o adoptats il·legalment; també són una font de mà d'obra barata (o gratuïta) a l'agricultura i a fàbriques, treballen com a empleats domèstics a les cases o com a captaires i s'utilitzen també al món de l'esport. Com que els infants amb qui s'ha traficant són il·legals, s'acostumen a amagar de la vista de la gent i són, per tant, difícils d'identificar i com sovint no parlen la llengua del país on es troben, els supervisen estrictament. Així doncs, les seves oportunitats d'escapar o buscar ajuda són molt limitades.

- Instruments rellevants de protecció dels Drets Humans

Consell d'Europa

L'article 3 de la Convenció Europea dels Drets Humans diu que "Ningú no pot ser sotmès a tortura ni a penes o tractaments inhumans o degradants". Per tal de promoure i protegir aquest dret fonamental, el Consell d'Europa ha afrontat molts aspectes de la violència a través de mitjans legals i campanyes de sensibilització (p.ex. tràfic de persones, violència de gènere, treball infantil, violència als mitjans de comunicació).

El Consell d'Europa ha establert proteccions legals contra moltes formes de violència:

- **El Comitè Europeu per la Prevenció de la Tortura i els Tractes o Càstigs Inhumans o Degradants (CPT)** desenvolupa criteris de protecció per menors privats de llibertat, proveeix mecanismes no judicials de prevenció per tal de protegir els joves detinguts, així com visites regulars a institucions per a joves delinqüents.
- **Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans** té com a objectiu la prevenció del tràfic de persones, la protecció dels drets humans de les víctimes de tràfic i la persecució dels traficants. Aquest tractat jurídicament vinculant, que va entrar en vigor el 2005, fa referència a totes les formes de tràfic, totes les víctimes i totes les formes d'explotació, incloent la sexual, els treballs forçats, l'esclavitud, servitud i l'extracció d'òrgans amb fins lucratiu. Podreu trobar el document a <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/197.htm>.

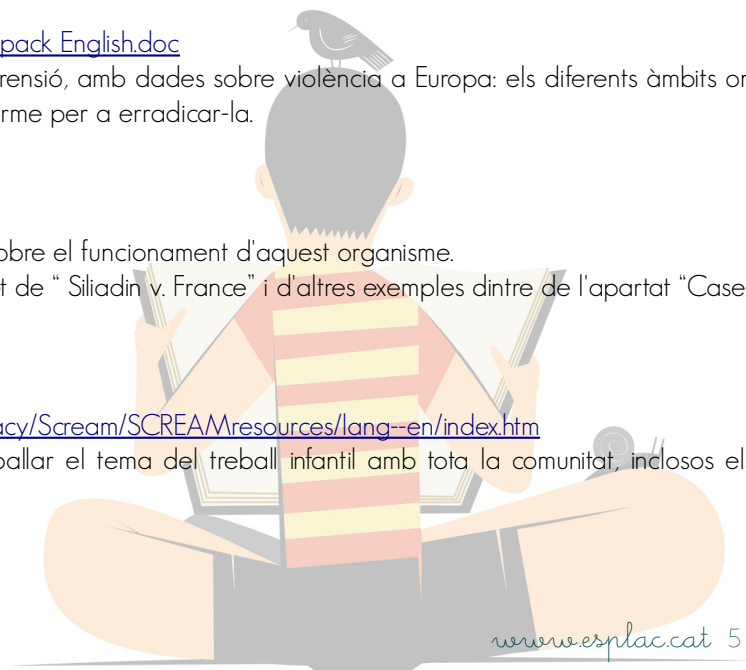
- **El Conveni sobre la ciberdelinquència** inclou aquells actes delictius vinculats a la pornografia infantil, estableix a l'article 9 que totes les parts adoptaran "mesures legislatives i d'altres per criminalitzar els usos específics dels ordinadors que involucrin pornografia infantil".
- **La Convenció contra l'Explotació Sexual Comercial dels Infants i de l'Abús Infantil**, adoptada el 2007, és el primer tractat que persegueix específicament l'abús infantil. Aquest omplirà els buits a la legislació europea i establirà un marc legal per tal de combatre aquesta pràctica horrible que afecta entre el 10 i el 20% dels infants a Europa.

Moltes de les activitats i programes del Consell d'Europa també tracten temes de violència contra els infants, com ara:

- El 2006 el Consell va iniciar el programa "Construïm una Europa amb i per als Infants". Com a resultat de l'informe de les Nacions Unides sobre la Violència contra els infants a Europa, aquest programa de 4 anys de vida té, entre els seus objectius clau, el combat contra diverses formes de violència contra els infants, així com el càstig físic, la violència domèstica, l'abús sexual i el tràfic d'infants. En aquesta àrea del mandat, el programa estableix criteris estàndards, formula orientacions generals per les polítiques i preveu una forta campanya de sensibilització que involucra governs, parlaments, ajuntaments, professionals en la matèria i ONG a Europa.
- **L'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans** sistemàticament tracta els Drets dels Infants i la seva protecció contra la violència durant les visites de control als seus països membres.
- La campanya del Consell d'Europa per combatre el tràfic d'éssers humans es va iniciar el 2006 sota el lema "Ésser humà: no està en venda". La campanya vol fer créixer la consciència sobre la magnitud del tràfic d'éssers humans avui en dia a Europa. També destaca les diferents mesures per tal de prevenir aquesta nova forma d'esclavitud, així com els esforços per protegir els drets humans de les víctimes i perseguir els traficants.

Pàgines web d'utilitat

- **Càstig físic... Cap càstig és pot justificar:**
<http://www.coe.int/t/transversalprojects/children/violence/corporalPunishment.en.asp>
 - Informació rellevant sobre el càstig físic a infants a nivell Europeu. A l'apartat de "Country Reports" trobareu documents descarregables amb dades per països sobre aquest tema (Espanya inclosa).
- **Construïm una Europa per i amb els Infants: Les dades sobre els infants i la violència; dossier de dades del Consell d'Europa:**
http://www.coe.int/t/E/Com/Press/Source/Factpack_English.doc
 - Document breu en anglès, de fàcil comprensió, amb dades sobre violència a Europa: els diferents àmbits on té lloc i les accions que s'estan duent a terme per a erradicar-la.
- **Cort Europea dels Drets Humans:**
<http://www.echr.coe.int/echr/>
 - Aquí trobareu informació més detallada sobre el funcionament d'aquest organisme.
 - Si us interessa podeu trobar el cas concret de "Siliadin v. France" i d'altres exemples dintre de l'apartat "Case-Law".
- **SCREAM: Recursos i pack pedagògic:**
<http://www.ilo.org/ipeccampaignandadvocacy/Scream/SCREAMresources/lang-en/index.htm>
 - Idees d'activitats artístiques per a treballar el tema del treball infantil amb tota la comunitat, inclosos els mateixos infants. Disponible en castellà.

- **Secretaria General de Nacions Unides: Estudi sobre la violència contra els infants:**
www.violencestudy.org
 - Trobareu aquest estudi amb informació general presentat a la 61a Assemblea General de Nacions Unides. Disponible en castellà.
 - Document per a infants i joves disponible en castellà, "Nuestro derecho a ser protegidos de la violencia".
 - Llibret sobre protecció contra la violència per a infants més petits, "Safe you, Safe me"; disponible només en anglès amb previsió de traducció al castellà.
- **UNICEF:**
www.unicef.org/protection
 - Dins de l'apartat "Fact Sheets", trobareu fitxes descarregables en anglès que contenen la informació bàsica de les diferents formes de violència que pateixen els infants.

La història de la Siwa

Hi havia una vegada, no fa tant de temps, una noia que es deia Siwa. Vivia en un país molt pobre. Vivia amb el seu oncle perquè els seus pares havien mort quan ella era una nena.

Quan es va fer gran, la Siwa es va adonar que el món anava més enllà del seu país i que hi havia altres llocs interessants per visitar. Però, com la majoria de la gent del seu país, la Siwa era pobre i no tenia diners per viatjar.

Un dia, al seu oncle se li va ocórrer un gran pla! Va suggerir enviar a la Siwa a un país més ric per tal que visqués amb la senyora Rancúnies, una coneguda seva. La Siwa estava molt nerviosa i contenta alhora amb la idea de poder viatjar. L'oncle va posar-se d'acord amb la senyora Rancúnies que ella li compraria un bitllet d'avió per arribar al seu país i que viuria a casa seva i ajudaria la seva família amb les feines de casa fins que hagués guanyat els diners que costava el bitllet d'avió.

Així doncs, la Siwa va pujar a l'avió i va volar cap a aquell país ric. Tenia moltes ganes de viure noves experiències. Un cop allà, la senyora Rancúnies li va prometre que l'enviaria a l'escola i que tindria cura de legalitzar els seus papers per tal que pogués viatjar lliurement i descobrir aquell nou país. Tot i així, des que la Siwa va arribar a casa de la senyora Rancúnies, les coses van començar a anar malament. La senyora Rancúnies no era tan amable com la Siwa havia imaginat. Volia que la Siwa tingués cura dels seus fills i filles petites i fes les feines de casa tota sola. Quan la Siwa va demanar per anar a l'escola, la senyora Rancúnies va respondre que allò podia esperar.

Després d'un temps, la senyora Rancúnies li va dir que havia d'anar a viure per un temps a casa de la senyora Martiri. La Siwa va tenir l'esperança que ara podria finalment començar a anar a l'escola i gaudir de la seva estada al nou país. Malauradament, la senyora Martiri era pitjor encara que la senyora Rancúnies. La vida de la Siwa era cada dia pitjor. Ara havia de començar a treballar molt d'hora al matí i no podia anar a dormir fins molt tard. I a sobre no podia dormir gaire bé perquè dormia al terra de l'habitació del nadó de la senyora Martiri; havia de tenir-ne cura i es despertava plorant diverses vegades durant la nit. A més d'haver de netejar, cuinar i tenir cura del nadó, no li era permès ni tan sols sortir de casa per passejar per la ciutat. La vida era horrible. Se'n penedia d'haver sortit del seu país.

Un matí, la Siwa va aconseguir permís per anar a pregar al lloc de culte de la seva religió. En lloc d'anar allà, va fer el cor fort i va picar la porta de la casa d'un veí. Va demanar ajuda a la parella de joves que allà vivia i els va explicar la seva història. La parella es va quedar tota sorpresa: no podien imaginar-se que algú tractés algú altre com un esclau en temps moderns. La història de la Siwa sonava com un antic conte de bruixes i fades; la diferència estava en que no hi havia cap fada que la pogués ajudar, així que ella sola havia de trobar la manera de sortir-se'n.

La parella va portar la Siwa dins de casa i va denunciar el cas a la policia. Quan la policia va fer la investigació va acabar acusant la senyora Rancúnies i la senyora Martiri. Tot i així, la Siwa no estava contenta només amb el càstig d'ambdues senyores; volia assegurar-se que no hi hagués altres infants que passessin situacions semblants a les que ella havia passat. Així doncs, amb l'ajuda del seu advocat, va presentar el seu cas a la Cort Europea dels Drets Humans i va demanar que el país on vivia la senyora Rancúnies canviés les seves lleis per tal de protegir els infants d'aquest tipus d'esclavitud. La Cort va donar la raó a la Siwa i el país va haver de tenir cura d'evitar situacions similars de treball forçat en el futur. Finalment, la Siwa va ser feliç. No només havia aconseguit escapar-se de la presó de la casa de la senyora Rancúnies, sinó que havia aconseguit també que altres infants d'aquell mateix país no haguessin de patir el que ella havia patit.

Font: Adaptació del cas de la Cort Europea dels Drets Humans: *Siliadin vs. França*, Núm. 73316/01

